



Luova

Vuoden teatteri 2003



ote

Measurepolis



elämään.

Living Creative

Kaukametsä



Kajaani

www.kajaani.fi



KAJAANIN KAUPUNKI
TARKASTUSLAUTAKUNNAN
SELONTEKO

HYVÄ ARKI
KAJAANISSA
2003

1.	KOTIKAUPUNKI KAJAANI	1
2.	VISIO JA ARKI	1
3.	SELONTEON LÄHESTYMISTAPA	1
4.	AINEISTO	2
5	HYVÄN ARJEN JÄSENTELYÄ	2
5.1.	Mahdollisuus tehdä työtä	3
5.2.	Mahdollisuus saada peruspalvelut	6
5.3.	Mahdollisuus tasa-arvoiseen asumiseen ja koulutukseen	8
5.4.	Turvallinen ympäristö	12
5.5.	Mahdollisuus vaikuttaa	15
5.6.	Mahdollisuus monipuoliseen kulttuuri-, virkistys- ja vapaa-ajan palveluihin	16
5.7.	Puhdas ja monimuotoinen ympäristö	17

1. KOTIKAUPUNKI KAJAANI

Kaupunkiseutujen kasvun aika –julkaisussa Antti Karisto jakaa kaupunkien kehittämisen hallinnollistaloudelliseen kaupunkiin ja kotikaupunkiin. Edellisen tavoitteena on kilpailukyvyyn parantaminen, jälkimmäisen tavoitteena on kotikaupungin ihmisten elinympäristön ja arkiviihtyvyyden parantaminen.

Arkiviihtyvyys on kaupungille sekä kilpailutekijä että itseisarvoinen asia. Kaupungin viihtyvyyden osia ovat turvallisuuden ja hyvinvoinnin lisäksi myös viirikkeellisyys, tapahtumarikkaus ja esteettinen ilme. Karisto olettaa, että asukkaiden elämänlaatuun vaikuttaa myös julkinen tila, joka voi toimia mukavuustekijänä. Arkiviihtyvyyden kehittämisessä tulisi peräänkuuluttaa paikkoja, joilla on nimettömyyden sijaan luonnetta ja identiteettiä.

2. VISIO JA ARKI

Kajaanin kaupungin perustehtävä on ”Turvata hyvinvoinnin perusta ja luoda edellytykset ihmisten ja yritysten menestykselle ja viihtymiselle Kajaanissa” Kaupungin visioksi on hyväksytty vuoteen 2008 ”Kajaani on hyvä ja haluttu”. Toimialoilla on omat visionsa, joissa tavoitellaan kajaanilaisille hyvinvointia, terveyttä, turvallisuutta, viihtyisyyttä sekä hyviä ja monipuolisia palveluja.

Kaupungin talousarviolinjauksilla konkretisoidaan visioita. Kaupunki seuraa, arvioi ja raportoi toimenpiteittensä vaikutuksista ja palvelujen kehityksestä tilastoin, mittarein ja indikaattorein. Arki, arkiviihtyvyys tai arjen sujuvuus on sen sijaan ihmisten subjektiivisiin kokemuksiin ja jokapäiväiseen elämään liittyvä kirjava joukko pieniä ja isoja asioita. Niitä on vaikea tilastoida. Luotettavaa tietoa saa vain kysymällä ihmisiltä. Objektiiiset, mitattavat asiat ovat eri asia kuin ihmisten omat tuntemukset. Kajaanilaisia on 35 713. Yhtä monta on myös kajaanilaista arkea.

Hyvä Kajaani visiota on jokseenkin mahdoton toteuttaa kaikkia kajaanilaisia kattavalla tavalla. Visiota voidaan vain lähestyä. Voidaan ajatella, että tämän päivän arki on Hyvä Kajaani -vision toteutuma tällä hetkellä. Kaupungin toimenpitein ei voi taata hyvän arjen toteutumista, mutta kaupunki voi luoda edellytyksiä sille. Myös muutkin tahot, kuten muu julkinen hallinto, kolmas sektori ja elinkeinoelämä vaikuttavat merkittävästi kuntalaisten arkeen.

3. SELONTEON LÄHESTYMISTAPA

Hyvä arki –teeman lähestymistapoja voivat olla:

- 1) Koota asukaskyselyjen avulla kajaanilaisten mielipiteet arkeen liittyvistä asioista.
- 2) Koota alueiden asiantuntijoista koostuva raati tai tiimi arvioimaan alueiden arkea.

- 3) Koota tilasto- ja indikaattoritieto eli faktatietoa väestön elinoloista, palveluista, ympäristöstä jne. ja tehdä niistä ihmisten arkeen liittyviä päätelmiä.
- 4) *Koota kaupungin palveluihin liittyvää asiakaspalautetta (asiakastyytyväisyyskyselyt)*
- 5) *Koota toimielinten ja viranhaltijoiden päätökset, joilla arvioidaan olleen myönteinen vaikutus kuntalaisten arkeen.*

Selonteko perustuu pääasiassa kahden viimeksi mainitun kohdan aineistoon. Myös tilastotietoja käytetään jonkin verran hyväksi.

4. AINEISTO

Toimialoilta on pyydetty **asiakastyytyväisyystutkimusten tulokset** vuodelta 2003 tarkastuslautakunnan käyttöön. Kyselytutkimuksia ei ole tehty kovin kattavasti. Monet ovat tehneet tutkimuksen edellisenä tai sitä edellisenä vuonna.

Toimialajohtajia on pyydetty nimeämään viime vuodelta 3-5 merkittävintä **lautakunnan tekemää päätöstä**, joitten he katsovat luoneen edellytyksiä tai edistäneen parhaiten kuntalaisten hyvän arjen toteutumista. Lisäksi on pyydetty lyhyt selvitys, mitä päätöksillä on tavoiteltu kuntalaisten arjen kannalta ja onko päätöksissä tässä suhteessa onnistuttu eli onko toivottuja tuloksia toteuttavissa. Vastaavat tiedot on pyydetty myös **viranhaltijapäätöksistä**.

Käytetty **lähdeaineisto** on mainittu selonteon lopussa.

Aineisto tavoittaa vain pienen osan kuntalaisten arkea. Lisäksi aineistossa on epäyhtenäisyyttä ja yhteismitattomuutta. Arkiasioiden seurannan kehittämiseksi olisi saatava alulle systemaattinen tapa kerätä ja arvioida arkitietoa. Asiakaspalvelunäkökulma edustaa arkea ja on yksi tasapainotetun tuloksellisuuden ulottuvuudesta, joka kartoittaa asiakastyytyväisyyttä asiointitilanteessa, palvelun ulkoista laadukkuutta sekä palvelun ammatillista ja yhteiskunnallista laatua. Kysymys on lyhyen aikavälin vaikuttavuudesta, jota voidaan nimittää myös palvelukyvyksi.

5 HYVÄN ARJEN JÄSENTELYÄ

Päivittäinen hyvä arki on seurausta kuntalais-/asiakaslähtöisestä toimintata-
vasta. Kaupungin toiminnan tulos on ensisijaisesti kaupunkilaisten saamat
hyvät palvelut, jotka järjestelmä tuottaa. Hyvä arki on toisaalta muutakin kuin
kaupungin toiminta ja kaupungin tuottamat palvelut.

Työ ja perhe ovat olleet elämän keskipisteitä. Vakituisten työsuhteiden vähentyessä ja perheen roolin muuttuessa tarvitaan kolmas sektori, jolla on mahdollisuus uusien kokemusten etsimiseen, vaihteluun ja yhteisölliseen elämään. Kolmatta sektoria tarvitsevat nuoret, työikäiset ja ikääntyneet henkilöt. Vaihtoehtoisten foorumien olemassaolo toimii ehkäisevässä mielessä elämänhallinnan edellytysten luojana ja estää ongelmien syntymistä tai pahentumista.

Järjestöjen toiminta on olennainen osa suomalaista yhteiskuntaa. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestöt, samoin kuin urheilu-, kulttuuri- ja vapaa-ajanjärjestöt, toimivat osaksi palkkatyön, osaksi vapaaehtoistyön voimin ja ovat siten olemassa olevista instituutioista lähimpänä kolmatta sektoria.

Seuraavassa on jäsennelty arkiteemaa lähinnä kaupunkihallinnon luomien/tuottamien mahdollisuuksien kautta.

Hyvä arki on turvallinen, puhdas ja monimuotoinen ympäristö sekä mahdollisuus

- **tehdä työtä**
- **saada peruspalvelut**
- **tasa-arvoiseen asumiseen ja koulutukseen**
- **vaikuttaa ja**
- **monipuoliseen kulttuuri-, virkistys ja vapaa-ajan palveluihin**

5.1. Mahdollisuus tehdä työtä

Mahdollisuus tehdä työtä lienee hyvän arjen tärkein osatekijä. Työsuhteturva lisää terveyttä ja hyvinvointia. Työttömyys on terveysriski, sitä suurempi mitä korkeampi työttömyys alueella vallitsee. Lisäksi epätyytyttävä ja epävarma työpaikka voi olla yhtä haitallinen kuin itse työttömyys. Työttömyysaste on yksi tärkeimmistä hyvinvoinnin tilasta kertova indikaattori. Työ kiinnittää kuntalaiset yhteiskuntaan ja estää syrjäytymisen ja kuntalaisten jakautumisen kahtia.

Kaupungin elinkeinopolitiikan onnistuminen vaikuttaa kaupungin toimenpiteistä voimakkaimmin työllisyyskehitykseen pitkällä aikavälillä. Lyhyen aikavälin vaikutuksista kaupunginhallituksen alaisen työllisyystyöryhmän päätökset ovat keskeisimmät, mutta eivät vaikutuksiltaan merkittävimmät.

A Kaupungin toimenpiteet

Kaupunki työllisti vuonna 2003 keskimäärin 94 henkilöä kuukaudessa. kaupungin järjestämissä työllistämistukitehtävissä oli kaikkiaan vuoden aikana 216 eri henkilöä. Kaupungin maksamalla kesätyöpaikkatuella sai 331 peruskoulusta valmistunutta kesätyöpaikan. Lisäksi kaupunki palkkasi 57 opiskelijaa kesätyöhön. kaupunginhallituksen työllisyystyöryhmällä on vuosittain käytettävissään määräraha, josta se myöntää avustuksia pääasiassa sellaisiin hankkeisiin, joihin varsinainen rahoitus tulee jostain muualta. Vuonna 2003 työllisyystyöryhmän avustuksiin käytettävä määräraha oli 94.870 euroa.

Suurimmat avustuksen saajat olivat kumppaniksi ry., Nakertaja - Hetteenmäen kyläyhdistys ry. n. 30 htv. Molempien yhdistysten toteuttamiin hankkeisiin sisältyi sellaisia toimintoja, joilla pystyttiin parantamaan vanhusten kotona asumisen laatua ja antamaan sellaisia palveluja, jotka jäävät kunnallisten kotihoitojen ulkopuolelle. Työttömien yhdistykselle myönnetyllä avustuksella turvattiin mm. työttömien ruokalatoiminta.

Työllisyystyöryhmä myönsi keväällä 2003 koululaisten iltapäiväkerhotoiminnan järjestämiseen avustuksia, joiden turvin kuudessa yhdistysten pitämässä iltapäiväkerhossa voitiin jatkaa yhden työntekijän työsuhdetta 12 kuukauden määräajan täytyttyä. Tällä mahdollistettiin iltapäiväkerhotoiminnan jatkuvuus ja se, että kussakin kerhossa oli yksi pitempiaikainen työntekijä, joka voi perehdyttää uudet työntekijät tehtäväänsä. Syksyllä vastaavat avustukset myönnettiin työllisyystyöryhmän esityksestä kaupunginhallituksen määrärahoista.

Työllisyystyöryhmä on vuodesta 1997 lähtien myöntänyt työttömän omaehtoiseen opiskeluun opintotukia, jonka arvo on tällä hetkellä 17 euroa.

Kaupunki on jo usean vuoden ajan pyrkinyt turvaamaan työttömien ansiopäivärahalle pääsyn tai kassapäivien nollaamisen järjestämällä lyhyen työsuhteen. Vuonna 2003 toimintaa laajennettiin niin, että kaupunki myöntää myös tätä tarkoitusta varten avustuksia yhdistyksille. Viime vuonna 46 kajaanilaista työtöntä sai työssäoloehdon täyteen joko kaupungin työllistämällä tai kaupungin myöntämällä avustuksella jonkin kajaanilaisen yhdistyksen työllistämällä.

B Toteuttamispäätökset

TYÖLLISYYSTYÖRYHMÄN PÄÄTÖKSET

1. Työttömän ansiopäivärahan saamiseen edellytettävän työssäoloehdon täytyminen

Työllisyystyöryhmä 12.2.2003, § 8 ja 30.4.2003, § 18

Työllisyystyöryhmä antoi henkilöstösihteerille oikeuden erityistapauksissa tarveharkintaa käyttäen työllistää työttömiä talousarvion perusteluissa mai-

nittua neljää viikkoa pitemmäksi ajaksi ansiopäivärahan edellyttämän työssä-
oloehdon täyttymistä varten. Lisäksi huhtikuun kokouksessa työryhmä antoi
henkilöstösihteerille oikeuden myöntää kahden kuukauden työllistämistukea
vastaavan avustuksen sellaiselle yhdistykselle, joka jatkaa yhdistelmätuella
palkatun työntekijänsä työsuhdetta työmarkkinatuella sitä varten, että tämä
työntekijä pääsee ns. työttömyyseläkeputkeen. Samalla työllisyystyöryhmä
päätti, että henkilöstösihteerin voi erityistapauksissa myöntää Kumppaniksi
ry:lle avustusta, joka vastaa enintään kahdeksan viikon ajalta myönnettävää
työllistämistukea, jos Kumppaniksi ry. palkkaa yhdistelmätuella työllistämän-
sä henkilön edelleen työmarkkinatuella töihin ansiopäivärahan edellyttämän
työssäoloehdon täyttymistä varten.

2. Koululaisten iltapäiväkerhotoiminta

Työllisyystyöryhmä 12.3.2003, § 11

Työllisyystyöryhmä päätti myöntää kuudelle iltapäiväkerhotoimintaa harjoitta-
valle yhdistykselle avustusta, jotta ne voivat jatkaa kaupungin ja Kelan tuella
palkattujen iltapäiväkerho-ohjaajien työsuhdetta 31.5.2003 saakka. Lisäksi
työllisyystyöryhmä esitti, että kaupunginhallituksen määrärahoista kohden-
netaan 15.000 euroa yhdistyksille iltapäiväkerho-ohjaajien palkkaukseen
myönnettäviin avustuksiin syksyllä 2003.

3. Palvelukeskus Areenan työsuunnittelijan palkkaukseen avustus

Työllisyystyöryhmä 16.12.2003, § 44

Nakertaja-Hetteenmäen kyläyhdistys ry:lle myönnettiin 15.799 euron avustus
työsuunnittelijan palkkaukseen vuodelle 2004. Työsuunnittelija toimii Pal-
velukeskus Areenan 14 työntekijän esimiehenä. Hän vastaa Palvelukeskus
Areenan operatiivisesta toiminnasta; ottaa vastaan työtilaukset ja organisoii
työtehtävät työntekijöille. Palvelukeskus Areenasta annetaan mm. siivous-
apua alueen vanhuksille.

4. Työttömien ruokalan toiminta

Työllisyystyöryhmä 16.12.2003, § 43

Työllisyystyöryhmä päätti maksaa työttömien ruokalan vuokrasta puolet
vuonna 2004. Kustannukset ovat yhteensä 5.640,60 euroa. Lisäksi työryhmä
päätti myöntää työttömien ruokalan kahden keittiöesimiehen palkkaukseen
6.000 euron avustuksen, jotta heidän työaikaansa voidaan jatkaa 4,5 tunnista
6 tuntiin/päivässä.

5. Työttömien opintoseteli

Työllisyystyöryhmä 16.12.2003, § 45

Työllisyystyöryhmä päätti, että kaupunki jakaa vuonna 2004 300 kappaletta
17 euron suuruisia opintosetelejä kajaanilaisille työttömille.

5.2. Mahdollisuus saada peruspalvelut

Palvelut, niiden saatavuus ja saavutettavuus

Hyvä arki tarkoittaa sitä, että julkisia ja kaupallisia palveluja on riittävästi ja ne ovat saavutettavissa. Palvelujen tarve vaihtelee mm. ihmisten elämäntilanteiden ja iän mukaan. Lähipalveluiksi voidaan katsoa ravinnon saantiin, hoi-vaan, terveyteen, asumiseen ja liikkumisen liittyvät palvelut. Uusi teknologia kasvavassa määrin osa tavanomaista arkea, mutta sen ohella pitää säilyttää myös muut palvelumuodot. Jos mennään täysin palvelujärjestelmien automatisointiin, osa väestöstä jää palvelujen ulkopuolelle.

A Palvelut Kajaanissa

Kajaanin mainetutkimuksen 2004 mukaan Kajaanin kaupungin palvelut yleensä arvioitiin hyväksi. Palvelut arvioitiin kuudesta maineulottuvuudesta parhaimmaksi pistearvolla 67,1 (asteikolla 0 -100) kokonaismaineen ollessa 50,3.

Palvelut arvioitiin pisteyttämällä eri väittämät asteikolla 1-100 seuraavasti:

- kaupungin tarjoamien maksullisten palvelujen hinta-laatusuhde on hyvä 53,3
- kaupungin palvelut ovat helposti saatavilla 61,1
- Kajaanin kaupungin palvelut ovat hyviä ja laadukkaita 55,1
- Kajaanissa on riittävästi kauppiaita, pankkeja ja muita yksityisiä palveluita 57,6
- Kajaanissa on kattavasti palveluita 56,1

B Toteuttamispäätöksiä

PERUSTURVATOIMIALA

- 1) Esitys koululaisten aamu- ja iltapäivähoidon järjestämisestä (Perusturvalautakunta 30.9.03 §17)

Päätöksen tavoite on se, että kaikki kajaanilaiset 1-2 lk:n ja erityisopetuksen oppilaat saisivat turvallisen ja heidän tarpeitaan vastaavan aamu- ja iltapäivätoiminnan.

Kaupunginvaltuusto on 1.12. 2003 §96 päättänyt asiasta.

- 2) Avustuksen myöntäminen eri järjestöille (Perusturvalautakunta § 86 ja § 87)

Avustukset luovat perusedellytyksiä järjestöjen toiminnalle ja mahdollistavat esimerkiksi eläkeläisille ja omaishoitajille vesiliikunnan ja kuntosaliharjoittelun viikoittain oman porukan kanssa.

3) Kuntokartoituskysely omaishoitajille (Perusturvalautakunta §119)

Kyselyn järjestäminen ja sen yhteydessä tehty hankepäätös auttaa omaishoitajia jaksamaan vaativassa ja arvokkaassa työssään. Kuntokartoitus toistetaan v. 2004, jolloin nähdään tulokset.

4) Veteraaniasiamiehen palkkaaminen (Perusturvalautakunta §183)

Veteraanien määrä vähenee nopeasti ja heidän oma kykynsä 'hoitaa' asioitaan heikkenee. Asiamies voi aktiivisella toiminnallaan auttaa heitä yksilöinä ja aikaansaada heille monenlaista tukea arkiaskareissa.

Päätös on tuore ja toimeenpantu joulukuun 2003 alusta lähtien, joten käytännön tuloksista ei vielä ole muuta kuin vahva usko.

5) Mannerheimin Lastensuojeluliiton ja kaupungin välisen ostopalvelusopimuksen jatkaminen v. 2004 (Perusturvalautakunta 16.12.2004 §14, edellisellä vuonna vastaava päätös)

Lautakunta päätti entiseen tapaan, että vuodelle 2004 tehdään Mannerheimin Lastensuojeluliiton Kainuun piirin kanssa 12.000 € suuruinen ostopalvelusopimus lyhytaikaisen ja tilapäisen lastenhoitoavun järjestämisestä kajaanilaisille lapsiperheille.

Tuen avulla MLL tarjosi lapsiperheille v. 2003 lastenhoito- ja perhepalvelua. Perheiden tarvitsemaa tilapäistä hoitoa on pystytty järjestämään kaikkina vuorokauden aikoina. Hoito on perheille maksullista. Lastenhoitopalvelulla tarkoitetaan vapaaehtoisten hoitajien perheissä suorittamaa hoitotyötä. Perhepalvelu on perhetyötä, tehostettua perhetyötä sekä vammaisten- ja pitkäaikaissairaalan lapsen hoitoa. Kajaanissa perhetyötä on tehty yhteistyössä sosiaalitoimen kanssa.

Perheiltä tulleen palautteen mukaan MLL:n lastenhoitopalvelu on ainut edullisen tilapäisen avun tarjoaja yhä useammalle lapsiperheelle.

Viranhaltijoiden päätökset

Useimmat viranhaltijapäätökset auttavat Kajaanissa arjessa. Viranhaltijapäätöksillä jaetaan lainmukaisia etuuksia mm. annetaan rahaa (toimeentulotukilaki), lähes ilmaisia matkoja tai maksetaan 50 % uuden auton hankintakustannuksista (vammapalvelulaki). Lääkärit tekevät hoitopäätöksiä, joilla monesti on välitön hyvä vaikutus kuntalaisten arkeen.

Samoin viranhaltijapäätöksillä toimeenpannaan valtuuston hyväksymää talousarviota. Tämän tyyppisistä päätöksistä esimerkiksi seuraava:

Kahden uuden erityislastentarhanopettajan palkkaaminen/

- Perustuu perusturvalautakunnan päätökseen 13.2.2002 §19, päivähoiton päällikön päätös 29.5.03 §113,

- Ammattitaidon ja osaamisen lisääntyminen erityistä tukea tarvitsevien lasten hoidon ja kasvatuksen toteuttamisessa ja kehittämisessä Kajaanissa.

Perhetyötä päivähoitossa on vahvistettu siirtämällä virkamiespäätoksella (K.Yliniemi) yksi lastentarhanopettaja ja yksi ja puoli lastenhoitajaa perhetyön yksikköön.

- Perhetyö päivähoitossa on löytänyt paikkansa perheitä tukevana toimintana Kajaanissa. Perhetyöntekijöiden antamaan palveluun ovat sekä vanhemmat että päivähoidon henkilöstö erittäin tyytyväisiä.
- Perhetyö antaa tukea ennalta ehkäisevästi niille perheille, jotka eivät ole muiden (esim. perheneuvola) tukipalveluiden piirissä.

C Asiakaskyselyt

Kuntokartoituskysely Kajaanin omaishoitajille (toukokuu 2003)

Omaishoitajien arvostamisesta kaupunki sai kouluarvosanan tyydyttävä (4-6) 47,6 % vastanneiden mielestä. 41.3% vastanneista antaa kouluarvosanan hyvä (7-8) Kouluarvosanan kiitettävä (9- 10) antaa 11.1% vastanneista.

Omaishoitajien tukemisesta kaupunki sai kouluarvosanan tyydyttävä (4-6).Vastanneista 29,2% antaa arvosanaksi hyvä (7-8) ja 10,8 antaa kiitettävän (9-10).

5.3. Mahdollisuus tasa-arvoiseen asumiseen ja koulutukseen

A Kaupungin asuntotoiminta

Kajaanin kaupungin vuokra-asuntotilanne on yleisesti ottaen hyvä. Kiinteistö Oy Kajaanin Pietarilla on yhteensä noin 2.400 kerros- ja rivitaloasuntoa eri puolilla kaupunkia. Asuntoja vapautuu kymmeniä kuukaudessa. Hissillisiä taloja on keskustassa ja Onnelassa. Muiden yhteisöjen omistamia arava-vuokra-asuntoja on lisäksi vajaa 600 kappaletta.

Asuntojonossa oli maaliskuussa 2004 yhteensä noin 300 ruokakuntaa, joista yksinäisiä hakijoita on vajaa 200. Suurin osa hakijoista asuu ennestään Pietarin asunnoissa. Syyt haluun vaihtaa asuntoa ovat yleensä isomman asunnon tarve, halu muuttaa toiseen kaupunginosaan sekä kerrostalosta rivitaloon.

Viimeisimmän joulukuussa 2003 Valtion asuntorahastolle tehdyn tilaston mukaan asunnottomia oli Kajaanissa noin 10. Asunnottomuus ei johdu asuntojen puutteesta, vaan taustalla ovat muut syyt. Kiinteistö Oy Kajaanin Pietari onkin palkannut vuonna 2003 sosiaali-isännöitsijän asumisen ongelmien vähentämiseen.

Kiinteistö Oy Kajaanin Pietarilla on perusparannusohjelma vuosille 2004-2010, joka käsittää 220 asunnon perusparantamisen. Talot ovat valmistuneet 1980-luvulla. Asunnoista 175 on Lohtajan kaupunginosassa.

Kainuun Opiskelija-asunnot Oy:llä on yhteensä noin 700 asutopaikkaa. Lisäksi tytäryhtiö Kiinteistö Oy Kajaanin Eliaksella on 114 asuntoa. Opiskelijoiden asuntotilanne on hyvä. Tällä hetkellä on tyhjänä muutamia yksiöitä ja kaksioita sekä soluasuntoja.

Kotoa poismuuttavat nuoret pystytään myös asuttamaan kohtuullisen nopeasti.

Kiinteistö Oy Kajaanin Pietarilla on erikseen vanhuksille rivitaloasuntoja Kuornassa. Lisäksi vanhukset ovat etusijalla keskustan hissillisiin taloihin.

Asuntopalvelujen tulosityksikkö lakkautettiin 1.5.2004 alkaen ja asukasvalinta siirtyi Kiinteistö Oy Kajaanin Pietarille.

Ongelmalliseksi saattaa muodostua asuinalueiden eriytyminen ja leimautuminen asuntojen omistussuhteiden, rakentamisen, laadun, asukasvalintojen tms. perusteella. Ongelmaksi saattaa muodostua myös se, että vähäisiinkin tavanomaisista poikkeaviin asumistarpeisiin joudutaan vastaamaan erityisratkaisulla. Niillä voidaan kuitenkin ratkaista vain harvojen ihmisten ongelmat. Ei ole myöskään ajateltavissa, että yhteiskunta tulevaisuudessa pystyisi vastaamaan pelkästään erityisratkaisulla esimerkiksi kasvavaan vanhusväestön tarpeisiin. Arjen hankaluus koko alueen väestölle, tapaturmariskit, epäviihtyvyys jne. voidaan poistaa vain siten, että elinympäristön rakentamisen lähtökohdaksi on suunnittelun ja rakentamisen joustaminen koko väestön tarpeiden mukaan.

Asuntoalueitten arki:

- erilaiset mielikuvat Kajaanin eri asuntoalueista; tietyillä alueilla rakennettu paljon kaupungin vuokra-asuntoja, jotka vaikuttavat ympäristöön
- yleisön käyttöön tarkoitettujen tilojen säänneltyä hyvin, esimerkiksi hyvistä muutoksista Raatihuoneen tori (myös palkittu), Suvantoranta
- rakennettu ympäristö voi olla vaikeasti saavutettavissa valtaosalle väestöstä: Saavutettavuuden esteet voivat olla tasoero-ongelmat (korkeuserot, hissien puute ja monitasaisuus)
- autoliikenteen ja kevyen liikenteen väylän risteäminen samassa tasossa tai kevyen liikenteen väylän puuttuminen vilkasliikenteisten väylien varrella

B Toteuttamispäätöksiä

SIVISTYSTOIMIALA

Sivistyslautakunta 28.10.2003 § 103:

KAJAANIN KAUPUNGIN OSALLISTUMINEN ITÄSUOMALAISEEN OPPI- MISVERKKOON

Sivistyslautakunta teki päätöksen Kajaanin kaupungin osallistumisesta aikuislukion osalta Itä-Suomen oppimisverkostohankkeeseen yhteistyöoppilaitoksena. Tällä päätöksellä turvataan edellytykset kehittää etälukiotoimintaa aikuislukiossa. Tämä mahdollistaa aikuisopiskelijoille hyvät mahdollisuudet ajasta ja paikasta riippumattomaan opetukseen lähinnä verkko-opetuspalveluja hyväksi käyttäen.

Sivistyslautakunta 28.10.2003 § 112:

ALUEKESKUSOHJELMAN KULTTUURIOSION (GENERAATTORI) RAHOITUS

Sivistyslautakunta esitti kaupunginhallitukselle ja edelleen valtuustolle otettavaksi 150.000 euron nettomääräraha aluekeskusohjelmaan kuuluvan kulttuuriosion (Generaattori) rahoitukseen vuonna 2004. Kyseessä on varsin ainutlaatuinen hanke aluekeskusohjelmien puitteissa, jossa kulttuuri nostetaan yhdeksi keskeiseksi ohjelmakohtaksi. Generaattori tuottaa laajasti erilaisia kulttuuripalveluja eri ikäisille kajaanilaisille ja muille palvelujen käyttäjille. Hanke tuo lisää valinnaisuutta Kajaanin seudun kulttuuritarjontaan.

Sivistyslautakunta 28.10.2003 § 113:

KOULULAISTEN AAMU- JA ILTAPÄIVÄHOIDON JÄRJESTÄMINEN 1.8.2004 ALKAEN

Otsakkeessa mainitusta päivämäärästä lukien aamu- ja iltapäivähoito tulee lakisääteiseksi, johon on mahdollista saada valtionosuutta.

Lautakunta esitti kaupunginhallitukselle ja edelleen valtuustolle, että Kajaanissa aloitetaan mainittu lakisääteinen aamu- ja iltapäivähoito. Tämä tarjoaa 1.-2. -luokkalaisille koululaisille sekä erityisoppilaille turvatun aamu- ja iltapäivähoidon. Aiemmin tehtävää on hoidettu pitkälti työllisyysperusteisten tukien kautta järjestöjen toimesta ja tämä päätös antaa järjestöille mahdollisuuden palkata ammatillista henkilöstöä tehtävän hoitamista varten.

Lisäksi on uusittu joukko opetussuunnitelmia, jotka tavalla tai toisella vaikuttavat kajaanilaisten koululaisten ja opiskelijoiden elämään. Opetussuunnitelmien uudistaminen tarkoittaa yleensä niiden päivittämistä huomioon ottaen ympäröivässä maailmassa tapahtuneet muutokset. Voitaneen todeta, että voidessaan opiskella ajan tasalla olevien opetussuunnitelmien mukaan sillä on positiivinen vaikutus oppilaiden ns. "hyvään arkeen".

Viranhaltijapäätökset

Toimialan viranhaltijapäätökset jakautuvat karkeasti ottaen seuraaviin: henkilöstörekrytoinnit, työ- ja sairauslomat, virkamatkat sekä erilaiset koulutus- päätökset.

Päätöksistä on jokseenkin mahdotonta poimia erityisen merkittäviä päätöksiä, jotka jollakin tavalla nousisivat muiden ohitse. Yleisesti voidaan todeta, että henkilöstön kouluttautuminen antaa sellaisia uusia tietoja ja taitoja, joka tavalla tai toisella näkyy positiivisesti työssä. Tämän mukaisesti mm. opettajien hakeutuminen täydennyskoulutukseen antaa heille paremmat eväät toimia menestyksellisesti opettajan tehtävissä.

C ASIAKASKYSELYT

Kainuun Museo teki vuonna 2003 asiakastyytyväisyyskyselyt Kainuun Museolla ja sulunvartijan mökillä.

Kainuun Museolla kysyttiin viikoilla 27 ja 32 kävijöiden mielipiteitä näyttelyistä(ei siis palveluista) Suurin osa vastanneista oli tyytyväisiä perusnäyttelyyn ja kesän erikoisnäyttelyyn.

Toinen kysely Kainuun Museolla tehtiin 19.11. - 17.12, jolloin lähes kaikki vastanneet olivat joko erittäin tyytyväisiä tai melko tyytyväisiä museokäyntiin.

Kajaanin uimahallin asiakastyytyväisyystutkimus (kysely tehtiin 14.- 27.10.2002)

Kyselyn tulokset olivat positiivisia. Useimmat kyselyyn vastanneista olivat hyvin tyytyväisiä asiakaspalveluun ja palvelujen tarjontaan. Asiakkaat ovat tyytyväisiä uimahallin palveluihin, uimahallin kuntoon, toimivuuteen, viihtyvyyteen, hintoihin ja siisteyteen. Uimahallin asiakkaista yli puolet pitivät hintatasoa sopivana. Vain muutamassa oli annettu hieman negatiivista palautetta.

Lyseon lukion arviointikyselyn tulokseksi saatiin keväällä 2003 arvosana 7,9 (vuonna 1999 7,7)

Rehjan saaren asiakaskysely tehtiin 31.5 – 31.8.2003. Majoituspaikkojen tasoa piti hyvänä 40% prosenttia, kohtalaisena 50% ja 6% huonoina. Mökkien varustetasoa piti kohtalaisena 59% vastaajista. Hyvänä niitä piti 26% ja huonoina 9 %.

Kaupunginkirjaston palvelujen arviointikyselyn tulokset (asteikolla 10-4) viikolta 15/2003 antavat kirjaston palvelukyvyille keskiarvoksi kouluarvosanan 8,7. Pääkirjaston sai arvosanan 8,5, kirjastoauto 8,3, Kuurnan kirjasto 8,9, Lehtikankaan kirjasto 9,1, ja Lohtajan kirjasto 8,8.

Kaukametsän asiakastyytyväisyys v. 2003

- Kansalaisopisto 4,5 (asteikolla 1-5)
- Musiikkiopisto 3,86 (asteikolla 1-4)
- Kongressikeskus 4,5 (asteikolla 1-5)

5.4. Turvallinen ympäristö

Hyvä elinympäristö määritellään siten, että siinä asuin-, työ-, opiskelu- tai vapaa-ajanympäristössä toteutuvat eri väestöryhmien –lasten, nuorten, työikäisten ja vanhusten –tarpeet. Se on monipuolinen ja tarjoaa riittävästi erilaisia vaihtoehtoja eri ikäisille tai erilaisissa elämäntilanteissa eläville ihmisille. Se mahdollistaa myös erilaisia liikkumismuotoja. Kuntalaisten arkielämä toteutuu työssä, erilaisissa peruspalvelutilanteissa, ostoksilla, kotona, koulussa, liikenteessä, pihalla ja vapaa-ajan vietossa jne. Kysymys on siitä, vastaavatko ympäristön suunnittelu ja rakentaminen ihmisten tarpeita vai joudutaanko ympäristöjen niiden puutteita jatkuvasti korvaamaan kalliilla ja resursseja vaativilla erityisjärjestelyillä. Ellei puutteita korjata, ihmiset joutuvat sietämään ratkaisuja, jotka hankaloittavat arjen sujumista tai aiheuttavat lisäkustannuksia.

Elinympäristön maankäyttöä koskevista perusratkaisuista keskeisimpiä ovat kaavoitus, liikennesuunnittelu ja erilaisten laitosten sijoittelu. Maankäytön suunnittelu perustuu yleis-asema-, rakennus- ja rantakaavoihin. Kaavoitus antaa kaupungille keinon valvoa maankäyttöä, alueiden rakentamista ja rakentumista. Aukkaiden mukanaolo suunnittelun alkuvaiheessa alkaen selkeyttää ja yleensä myös lyhentää kaavaprosessia ja johtaa parhaaseen lopputulokseen, koska yhteissuunnittelu varmistaa alueella asuvien tarpeiden tulevan huomioiduksi kaavassa.

A Kansallinen turvallisuustutkimus

Kansallisen turvallisuustutkimuksen (2003) mukaan Kajaanin koettiin monien kysymysten perustella kohtuullisen turvalliseksi, mutta muutaman osalta hyvinkin turvattomaksi. Alla esitetyissä seitsemässä kysymyksessä Kajaanin sijoittui 26 kaupungin joukossa neljän kysymyksen kohdalla parhaimpaan neljännekseen ja kahdessa kysymyksessä huonoimpaan neljännekseen. Väkivaltarikoksen uhriksi joutuminen, erityisesti perheväkivallan, on kajaanilaisten suurin turvallisuuden uhka. Parhaiten Kajaani sijoittui liikennekäyttämisen ja omaisuusrikosten suhteen.

Turvallisuustutkimuksen tulokset: turvattomaksi olonsa tunteneitten prosenttiosuus Kajaanissa:

- turvattomuus asuinalueilla 18,0 (Max : Vantaa 32,6, min: Savonlinna 10,0)
- turvattomuus asuinkunnan keskustassa 40,4 (Pori 59,0, Savonlinnan 20,6)
- asuinkunnassa rikoksen uhriksi joutuneet 42,6 (Helsinki 61,0, Imatra 35,4)
- asuinkunnassa omaisuusrikoksen uhriksi joutuneet 33,6 (Kouvola 49,7, Imatra 29,8)
- asuinkunnassa väkivaltarikoksen uhriksi joutuneet 11,3 (Helsinki 20,1 Joensuu 5,1)
- perheväkivallan uhriksi joutuneet 6,4 (Hämeenlinna 6,9, Savonlinna 2,2)
- tulevaisuudessa huolettavat asiat: liikennekäyttäytyminen/holtittomat autoilijat 67,0 (Vantaa 76,2, Helsinki 57,1)

B Toteuttamispäätöksiä

TEKNINEN TOIMIALA

1. Tärkeimmät päätökset arjen kannalta teknisessä ja ympäristölautakunnassa

Teknisen lautakunnan osalta tärkeimmiksi päätökseksi tulee uimahalli, Peuraniemi (toteutus 2003) ja liikenneturvallisuuteen liittyvät käytännön rahoituspäätökset 2003: Myös Jormuanlahden, Hannusrannan ja Laakajärven osayleiskaavat sekä Siirtolapuutarhapäätös koskettavat toteutuessaan suuren joukon arkea. Yksilötasolla voidaan lisäksi mainita teklan poikkeamislupapäätökset, jotka päätösten saajan kannalta ovat tärkeitä päätöksiä, koska ne johtavat rakentamiseen (suuri taloudellinen arvo). Lautakunnan päätöksiä on kaikkiaan 283 kappaletta.

Ympäristölautakunnan päätökset ovat pääasiassa valvontaan liittyviä lupasioita (ympäristölupia, joita useita kymmeniä viime vuodelta) sekä rakennuslupia. Lisäksi on otettu rakennusjärjestyksen muuttamista koskevan asia mukaan, koska siinä käsitellään rantarakentamiseen liittyviä periaatteellisia kysymyksiä, jotka konkretisoituvat yleensä mustien ja harmaiden jätevesien käsittelyyn (wc-kysymys). Samassa yhteydessä käsitellään myös teknisen toimialan tulevaa organisaatiota ja maankäyttöpoliittista ohjelmaa. Kolmantena päätöksenä on Majasaarenkankaan kehittäminen. Lautakunnan päätöksiä on 163 kappaletta.

Teknisen lautakunnan päätökset (esim.):

- Kajaanin uimahalli (§155, 20.8.2003)
- Peuraniemen jätevedenpuhdistamon saneerauksen koneurakoitsijan valinta (§ 185, 9.10.2003)
- Liikenneturvallisuuksuunnitelma (§ 58, 13.3.2002 , vuositeema 2003= kevytliikenne, jalankulkija, pyöräilijä, mopoilija)
- Vuoden 2003 kunnallistekniikan rakennuskohteiden rahoittaminen (§ 14, 22.1.2003)
- Teknisen lautakunnan edustajan nimeäminen vesihuollon kehittämissuunnitelman laadintatyöryhmään (§ 274, 17.12.2003)
- Omakotitonttien varaaminen kaupunginhallituksen käyttöön (§ 90 , 14.5.2003)
- Valtuustoaloite: siirtolapuutarha-alue Kajaaniin (§ 233, 5.11.2003)

Ympäristölautakunnan päätökset (esim.):

- rakennusjärjestyksen uusiminen (§ 158, 16.12.2003)
- Neste Markkinointi Oy:n ympäristölupahakemus; polttonesteiden jakeluasema (§ 35 8.4.2003)
- lausunto Majasaarenkankaan jätteenkäsittelykeskuksen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta (§ 48, 20.5.2003)
- Kainuun ympäristökeskuksen laatima Vimpelinlammen kunnostuksen yleissuunnitelma (§ 12, 4.2.2003)

2. Viranhaltijapäätökset

Viranhaltijapäätöksistä on vaikea sanoa mitkä päätökset ovat tärkeimpiä; se riippuu miltä kannalta asiaa tarkastelee. Seuraavaksi on kerätty muutamia vastuualuepäälliköiden päätöksiä, jotka edustavat tyyppiesimerkkejä teknisen toimialan päätöksistä. Kaupungingeodeetti päättää omakotitonttien varaamisesta ja vuokraamisesta vuosittain. Näitä päätöksiä on vuodesta riippuen 20-30 kappaletta. Kaupungininsinöörin tyypillisiä arkeen liittyviä päätöksiä ovat erilaiset lupapäätökset, joilla mahdollistetaan tapahtumien järjestely ja kaupungin jonkin asteinen mukanaolo niissä. Suurin osa päätöksistä on kuitenkin hankintapäätöksiä, joilla ostetaan tavaraa, suunnittelua tai vastaavaa (kameravalvontahankinta - turvallisuus). Viranhaltijapäätöksiä viime vuonna 445 kappaletta.

C Asiakaskyselyt

Toimitilat vastuualueen talonrakennuksen kunnossapitopalvelut kartoitti asiakastyytyväisyyden v. 2003 saaden seuraavat arviot asteikolla 1-5 (1=huonoin , 5 paras)

- päiväkodit 3,44
- vanhainkodit, hoitokodit ja muut asumisyksiköt 3,45
- ammatilliset oppilaitokset 3,63
- kulttuurialan ja teknisen toimen rakennukset 2,86
- terveydenhuollon rakennukset 2,63
- kaikki kiinteistötyypit 3.22

Kainuun ammattiopiston (2003 Kainuun Ammatti-Insituutin) asiakastyytyväisyystulokset oppimisen suorituskykytuloksissa v. 2003 asteikolla 1-5:

2003 3,47

2002 3,51

2001 3,26

5.5. Mahdollisuus vaikuttaa

Kuntalain 27 §:n mukaan valtuuston on pidettävä huolta siitä, että kunnan asukkailla ja palvelun käyttäjillä on edellytykset osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan. Lisäksi kuntalaisilla on oma kohtansa aloiteoikeudesta (28 §) ja tiedottamisesta (29 §). Osallistumisen ja vaikuttamisen perustaa on vahvistettu myös hallintomenettelylaissa, maankäyttö- ja rakennuslaissa ja laissa viranomaisten toiminnan julkisuudesta.

Kuntalain 27 §:n toteuttamiseksi kaupunki on erityisesti panostanut tiedottamiseen, kuulemistilaisuuksiin ja asukkaiden mielipiteiden selvittämiseen. Tiedotusta on tehostettu Meidän Kajaani lehden avulla tuottamalla katsauksia ja tiedotteita ajankohtaisista aiheista sekä hankkimalla palautetta lehden sisällöstä. Kaupunki tiedottaa ja neuvoo lehden palstoilla kaupungin palveluista ja niiden käytöstä sekä osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksista. Kaupunki järjestää laajoista asiakokonaisuuksista, kuten kaupungin strategioista, talousarvioista ja osayleiskaavoista keskustelutilaisuuksia, joihin kutsutaan kuntalaisia, päättäjiä ja viranhaltijoita. Kaupungin talousarvio, vuosikertomus, tarkastuslautakunnan arviointikertomus ja keskeiset suunnitelmat sekä talous- ja muut tilastot julkistetaan mm. kaupungin internet- sivuilla. Internetiin on avattu keskustelupalsta, jossa kuntalaisilla on mahdollisuus esittää mielipiteensä ajankohtaista asioista. Hallintopalvelukeskus on lisäksi käynnistänyt sähköisen asioinnin kehittämishankkeen. Kaupunginvaltuuston ja –hallituksen sekä lautakuntien kokousten asialistat ovat luettavana viimeistään kokousta edellisen viikon perjantaina kaupungin kotisivuilla. Toimialat ovat pyrkineet edistämään asiakasdemokratiaa antamalla palvelun käyttäjille mahdollisuuden reagoida palvelujen sisältöön ja laatuun erilaisten palautemekanismin kautta. Kaupunki on perustanut vanhusneuvoston, liikuntaneuvoston, lapsi- ja nuorisoasian neuvottelukunnan ja osallistunut kaupunkikeskustayhdis-

tyksen kaltaisiin yhteistyöelimiin, joiden työhön kuntalaisilla on mahdollisuus vaikuttaa.

Kuntalaisten osallistuminen ja vaikuttaminen tuo hallintoon ja päätöksentekoon arkielämätietoa, tietoa jota saa vain omakohtaisen kokemuksen kautta. Tätä tietoa voidaan siirtää hallintoon siten, että hallinto ja päätöksentekijät käyvät vuoropuhelua. Kajaanin maaseutuohjelmassa on määritelty asukas- ja kylätoiminnan osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien visiot ja tavoitteet, joiden toteutumista maaseutuohjelman seurantaryhmä arvioi.

5.6. Mahdollisuus monipuoliseen kulttuuri-, virkistys- ja vapaa-ajan palveluihin

Kulttuuritilaisuuksiin osallistuminen, kulttuurin tuottaminen ja erilaiset vapaa-ajanviettomahdollisuudet ovat yksilön näkökulmasta vastapaino työlle ja perheelle. Ne sisältävät psyykkisen ja fyysisen hyvinvoinnin elementtejä, jotka tukevat työ- ja toimintakyvyn säilymistä ja estävät ennalta esimerkiksi kuntoutustarpeen syntymistä. Lapsille ja nuorille perheen yhteiset kulttuuri- ja vapaa-ajan harrastukset opettavat positiivisia vapaa-ajan vieton vaihtoehtoja ja sosiaalisen käyttäytymisen malleja erilaisissa ympäristöissä.

Kulttuuripalvelut

Kaupungin harrastusmahdollisuudet, kulttuuritarjonta ja palvelut ovat monipuoliset ja korkeatasoiset. Kaukametsän kongressi- ja kulttuurikeskus tarjoaa monipuolisia musiikki-, kansalaisopisto- ja kulttuuripalveluja sekä vastaa kokouspalvelujen sekä tapahtumien toteuttamisesta. Kajaanin kaupunginteatteri on tullut valtakunnallisesti tunnetuksi taiteellisesti korkeatasoisena ja omaperäisenä teatterina. Osana aluekeskusohjelmaa on käynnistynyt Generaattori- kulttuurihanke, jonka tarkoituksena lisätä edellytyksiä aktiiviselle taiteelliselle toiminnalle, kouluttaa nuoria ja ammattimaisia taiteen tekijöitä ja juurruttaa taiteilijoita alueelle.

Vapaa-ajan palvelut

Vapaa-ajan palveluja tarjoaa kilometrin päässä keskustasta sijaitseva Vimpe- lin ulkoilu- urheilualue. Alueella on mahdollisuus harrastaa ulkona tai jää-, tennis- ja palloiluhallissa. Suuri liikuntahalli, samoin kuin yhdeksänreikäinen golfkenttä ovat keskustan tuntumassa. 30 kilometrin päässä Kajaanista on kaksi täysimittaista golfkenttää, joista toinen sijaitsee Sotkamon Katinkullan kylpylä- ja hotellialueella ja toinen Paltamon Metelinniemessä. Runsaan liikunnan ja vapaa-ajan lajivalikoiman tarjoaa myös Vuokatin alue Sotkamossa.

Liikunnan fyysisistä puitteista mainittakoon erinomaisena myönteisenä esimerkkinä Lohtajan lähiliikunta-alue, jota on esitelty myös Euroopan liikuntakasvatuksen teemavuoden seminaarissa 19 - 20.4.2004

Kajaani on suomalaisen kehityksen kärjessä lasten liikunnan ja perheliikunnan osalta. Kaupungin yksiköt ovat tehneet pitkään tuloksellista yhteistyötä alan kehittäjien, yliopiston opettajain- ja varhaiskasvatuksen koulutuksen kanssa.

Alle kouluikäisten, myös vauvaikäisten osalta Kajaanissa tehdään esimerkillistä työtä. Seurojen ja kolmannen sektorin merkitys korostuu siirryttäessä kouluikään, murrosikään ja nuoruusikään. Kajaanin kaupungin liikuntaneuvosto on tehnyt linjaratkaisun päättäessään siitä, että selkeä tuen ja strategian painopistealue on lapset ja nuoret. Päätös toteutuu käytännön tasolla selkeästi esim. seurojen avustuspolitiikassa.

Kajaanissa toimii noin 70 urheiluseuraa. Noin 20 seuraa tekee erittäin hyvää työtä lasten ja nuorten liikunnan saralla. Kahdenkymmenen kärkeurinan lasten ja nuorten ohjaajajoukon määrä on noin 400. Kolmas sektori on edelleen kajaanilaisen arkiviihtyvyyden kannalta keskeinen tekijä.

Liikuntaneuvosto on huolestunut lasten ja nuorten liikuntamahdollisuuksista ja taksapolitiikan toteutumisesta kaupungissa. Liikuntaneuvosto on tehtävänsä mukaisesti perehtynyt asiaan hyvin ja tehnyt asiasta mm. esityksen kaupunginhallitukselle 10.04.2003 § 12.

Kaupunki tekee AMK:n kanssa laajaa selvitystä terveysliikunnan määrästä ja laadusta Kajaanin seudulla.

5.7. Puhdas ja monimuotoinen ympäristö

Kajaanilaisilla on etuoikeus elää suhteellisen puhtaassa ympäristössä, jossa metsä ja luonto, kalavedet ja marjastus- ja metsästysmaat ovat lähellä ja helposti saavutettavissa. Suurten järvien veden laatu on pääosin hyvää, mutta säännöstelyn vaikutukset voivat heikentää virkistyskäyttöä. Oulujoen vesistöalue on maamme tehokkaimmin voimataloudellisesti rakennettu vesistö. Sen rakennuskelpoinen vesivoima on valjastettu lähes kokonaan.

Matalien, pienten järvien ja lampien veden laatu on enimmäkseen tyydyttävää. Veden laatua heikentää muun muassa rehevöityminen, josta voi olla seurauksena paikallinen veden samentuminen ja levähaitat sekä kalanpöydysten limoittuminen. Maa- ja metsätalouden päästöjen vähenemisellä ja tehokkaammilla jätevesien puhdistustekniikoilla voidaan vähentää vesistöihin tulevaa kuormitusta ja estää rehevöitymistä.

Vesijohtoverkoston on liittynyt 97 % kajaanilaisista. Verkostovesi on peräisin Matinmäen- Mustikkamäen harjualueelta, ja on laadultaan erinomaista. Yksityisissä kaivoissa, erityisesti porakaivoissa, saattaa maaperästä johtuen olla rautaa ja mangaania, jotka liikaavat kalusteita ja heikentävät juomaveden laatua.

Kajaanin ilmanlaatu on hyvä. Kaupungissa ei ole ilmaa pilaavaa teollisuutta ja päästöt tulevat energiantuotannosta ja liikenteestä. Ilmaa pilaavien saasteiden päästöt ovat vähentyneet selvästi viimeisen kymmenen vuoden aikana, mikä johtuu energiantuotannon rikkidioksidipäästöjen vähenemisestä. Autoliikenne heikentää ajoittain ilmanlaatua kaupungin keskustassa, erityisesti tyyninä pakkaspäivinä. Keväällä katupöly voi aiheuttaa ongelmia astmaatikoiden ja allergisille. Kaupungin keskustassa ilmanlaatu on enimmäkseen hyvää tai tyydyttävää.

Kajaanilaisille jätteiden kierrätys ja hyötykäyttö ovat olleet arkipäivää yli kymmenen vuotta. Energiajätteen talteenotossa ja hyötykäytössä Kajaani on ollut edelläkävijä. Paljolti tehostuneen jätteiden hyötykäytön ansiosta kaatopaikalle loppusijoitettavien jätteiden määrä on vähentynyt vuoden 1990 tasta yli 50 %.

Luonto, metsät ja viher- ja virkistysalueet ovat kajaanilaisille rikkaus. Rakentamisessa, maankäytön suunnittelussa ja metsien hoidossa otetaan huomioon kasvi- ja eläinlajien ja arvokkaiden luontokohteiden säilymisen turvaaminen. Vaikka Kajaanin metsät ovat verrattain nuoria, luonnon monimuotoisuutta voidaan turvata parhaiten säilyttämällä metsien ikärakenne monipuolisena. Euroopan yhteisössä erityisesti suojeltu liito-orava elää ja voi hyvin aivan Kajaanin keskustaa myöten.

Lähteet

Esityksen jäsentely perustuu julkaisuun:

Sosiaali- ja terveysministeriö (1995).Ehkäisevän sosiaalipolitiikan valtakunnallinen toimenpideohjelma, Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisu 1995:12. Oy Edita Ab, Helsinki.

Kaupunkiseutujen kasvun aika. Sisäasiainministeriön julkaisu 14/2004

Kajaanin kaupungin mainetutkimus 2004

Toimialojen asiakastytyväisyystutkimukset

Kajaanin kaupungin lautakuntien ja työllisyystyöryhmän päätökset, toimialajohtajien toimittamat viranhaltijapäätökset sekä vs. asuntotoimen päällikön, yhteyspäällikön ja ympäristötarkastajan toimittama aineisto.